

LUDWIK EHRLICH

PRAWO NARODÓW

WYDANIE DRUGIE

Kolekcja
Emila Kornasia

LWÓW 1932

NAKŁAD I WŁASNOŚĆ K. S. JAKUBOWSKIEGO

SPIS RZECZY

(Cyfry w nawiasach oznaczają strony)

	Str.
Z przedmowy do pierwszego wydania	III
Przedmowa do drugiego wydania	III
Spis rzeczy	IV
Skrócenia	XIV
Niektóre artykuły i prace w czasopismach i wydawnictwach zbiorowych powołane w książce	XXIII
 CZĘŚĆ OGÓLNA	 1—536
 DZIAŁ I	
O prawie narodów i nauce prawa narodów	3—98
Rozdział I. Wstęp	3—6
1. Definicja prawa narodów (3). — 2. Prawo narodów a rozwój cywilizacji (3). — 3. Znaczenie nauki prawa narodów dla Polski (4). — 4. Podziały systemu prawa narodów (5). — 5. Podział niniejszego wykładu (6).	
Rozdział II. Co to jest prawo narodów?	6—15
6. Nazwy „prawo narodów“ i „prawo międzynarodowe“ (6). — 7. Cechy charakterystyczne norm prawa narodów (7). — 8. Normy prawa narodów jako normy prawne (8). — 9. Kto jest podmiotem prawa narodów (9). — 10. Społeczność międzypaństwowa (11). — 11. Podstawa mocy obowiązującej norm prawa narodów (12). — 12. Zasada dobrej wiary jako podstawowa zasada systemu prawa narodów (15).	
Rozdział III. Prawo narodów a etyka	15—16
13. Prawo narodów a chrześcijaństwo (15). — 14. Etyka i prawo narodów a rozwój polityczny (16). — 15. Prawo narodów a etyka jednostkowa (16).	
Rozdział IV. Prawo narodów a inne działy prawa	16—27
16. Różne działy prawa określane mianem prawa „międzynarodowego“ (17). — 17. Prawo narodów a prawo wewnętrzne państwa (19). — 18. Prawo narodów a system prawa polskiego (22). — 19. Traktaty a prawo wewnętrzne (23). — 20. Traktaty a system prawa polskiego (23). — 21. Konieczność własnej systematyki nauki prawa narodów (25). — 22. Prawo narodów a prawo polityczne (26). — 23. Prawo narodów a prawo rzymskie (27). — 24. Prawo narodów a prawo cywilne materialne i procesowe (27).	

Rozdział V. Pogląd na rozwój prawa narodów na tle rozwoju stosunków międzynarodowych	28—59
25. Okresy rozwoju prawa narodów (28). — 26. Do końca X wieku (29). — 27. Do XVI wieku (31). — 28. Samoistna nauka prawa narodów (32). — 29. Do końca XVIII wieku (32). — 30. Kongres wiedeński (34). — 31. Do połowy XIX wieku (35). — 32. Druga połowa XIX wieku (36). — 33. Rozwój prawa narodów w drugiej połowie XIX wieku (37). — 34. Pierwsza konferencja haska (39). — 35. Do przedednia wojny światowej (41). — 36. Druga konferencja genewska i druga konferencja haska (42). — 37. Dalsza praca nad rozwojem prawa narodów (43). — 38. Wybuch wojny światowej (44). — 39. Neutralność Stanów Zjednoczonych (45). — 40. Wzrost liczby stron walczących (47). — 41. Czternaście Punktów (49). — 42. Rozejm (50). — 43. Konferencja pokojowa paryska (51). — 44. Traktaty pokojowe 1919—1920 r. (52). — 45. Układ traktatów pokojowych 1919—1920 r. (53). — 46. Wejście w życie Ligi Narodów (55). — 47. Praca nad dalszą likwidacją zagadnień wojny światowej (55). — 48. Stały Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej (57). — 49. Główne prace Ligi Narodów (57). — 50. Inne umowy ostatnich czasów (58).	
Rozdział VI. Pogląd na rozwój nauki prawa narodów	59—78
51. Okresy rozwoju nauki prawa narodów (60). — 52. Początki (60). — 53. Gentilis (62). — 54. Suarez (63). — 55. Grocjusz (64). — 56. Zouche (67). — 57. Pufendorf (68). — 58. Koniec XVII wieku (69). — 59. Wiek XVIII (71). — 60. Vattel (73). — 61. Koniec XVIII wieku (74). — 62. Do wojny światowej (75). — 63. Od wojny światowej (76). — 64. Najważniejsi pisarze XIX i XX wieku (76). — 65. Literatura perjodyczna (78).	
Rozdział VII. Źródła prawa narodów	78—92
66. Źródła prawa (79). — 67. Zagadnienie klasyfikacji źródeł prawa narodów (79). — 68. Źródła wskazane w XII konwencji haskiej z r. 1907 (80). — 69. Źródła wskazane w statucie Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej (80). — 70. Analiza postanowień art. 38 statutu Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej (81). — 71. Zbiory traktatów (86). — 72. Pomniki praktyki (88). — 73. Zbiory orzeczeń sądowych jako źródła prawa narodów (89).	
Rozdział VIII. Nauki pomocnicze	92—93
74. Nauki pomocnicze prawa narodów (92). — 75. Historia powszechna, współczesna, historia dyplomacji (92). — 76. Nauka polityki (92). — 77. Geografia polityczna i geografia ekonomiczna (93).	
Rozdział IX. Sprzeczne prądy w prawie narodów	93—98
78. Teoria sprzecznych prądów (93). — 79. Normy pochodzące z różnych okresów (94). — 80. Różnice między państwami (95). — 81. Normy abstrakcyjne a ich realizowanie w praktyce międzynarodowej (96). — 82. Teoria a praktyka (97).	

DZIAŁ II

	Str.
O podmiotach prawa narodów . . .	99—155
Rozdział X. Charakter podmiotu prawa narodów . . .	99—108
83. Podmiotowość prawa narodów (99). — 84. Zdolność prawa na a zdolność do działań prawnych w prawie narodów (101). —	
85. Konsekwencje podmiotowości prawa narodów (102). —	
86. Zasada równości podmiotów prawa narodów (104). —	
87. Zasada wzajemnego szacunku (108).	
Rozdział XI. O państwach z punktu widzenia prawa narodów	109—130
88. Państwo z punktu widzenia prawa politycznego i z punktu widzenia prawa narodów (109). — 89. Personifikacja państwa w prawie narodów (109). — 90. Podmiotowość prawa naro- dów a suwerenność (111). — 91. Ograniczenia suwerenności a ograniczenia wykonywania suwerenności (113). — 92. Pań- stwa udzielne jednolite (114). — 93. Państwa o podzielonej suwerenności (115). — 94. Unja realna (116). — 95. Unja per- sonalna (117). — 96. Konfederacja (117). — 97. Imperjum Bry- tańskie (117). — 98. Państwa zależne (122). — 99. Protektorat międzynarodowy (124). — 100. Państwo wasalne (128). — 101. Inne ograniczenia podmiotowości prawa narodów (130).	
Rozdział XII. O t. zw. zasadniczych prawach państw . . .	131—137
102. Pojęcie praw zasadniczych państw (131). — 103. Próby sformułowania praw zasadniczych państw (132). — 104. Po- dział praw zasadniczych państw (133). — 105. Treść poszcze- gólnych praw zasadniczych (134).	
Rozdział XIII. Początek i koniec podmiotowości prawa naro- dów; uznanie . . .	137—149
106. Początek podmiotowości prawa narodów (138). — 107. Uzna- nie państwa (138). — 108. Sposoby uznania państwa (139). — 109. Dopuszczenie do społeczności międzypaństwowej (140). — 110. Charakter prawny uznania i dopuszczenia (141). — 111. Ograniczenia uznania państwa (142). — 112. Koniec pod- miotowości prawa narodów (143). — 113. Uznanie państwa polskiego po odzyskaniu niepodległości (146). — 114. Uzna- nie grupy (147).	
Rozdział XIV. Stolica Apostolska jako podmiot prawa narodów	149—155
115. Podmiotowość Stolicy Apostolskiej w prawie narodów (149). — 116. Stanowisko Stolicy Apostolskiej w prawie na- rodów a prawo kanoniczne (152). — 117. Sprawa stosunku Stolicy Apostolskiej do państwa włoskiego (153).	

DZIAŁ III

O organach podmiotów prawa narodów . . .	156—215
Rozdział XV. O organach podmiotów prawa narodów w ogól- ności . . .	156—157
118. Organa podmiotów prawa narodów (156). — 119. Domnie- manie kompetencji w stosunkach międzynarodowych (157).	

Rozdział XVI. Głowa i rząd państwa w prawie narodów . . .	157—165
120. Prawo narodów a ustroj wewnętrzny państwa (157). —	
121. Prawo narodów a zmiany ustroju wewnętrznego (158). —	
122. Uznanie rządu (158). — 123. Stanowisko osobiste głowy państwa (162). — 124. Rodzina i świta głowy państwa (164).	
Rozdział XVII. Ministerstwo spraw zagranicznych . . .	165—171
125. Rola ministerstwa spraw zagranicznych (165). — 126. Stanowisko ministra spraw zagranicznych (166). — 127. Organizacja ministerstwa spraw zagranicznych (167). — 128. Organizacja polskiego ministerstwa spraw zagranicznych (168).	
Rozdział XVIII. Służba zagraniczna . . .	171—175
129. Rozwój urzędów służby zagranicznej (171). — 130. Dzisiejsze galezie służby zagranicznej (172).	
Rozdział XIX. Przedstawicielstwo dyplomatyczne . . .	175—202
131. Czynne i bierne prawo legacji (175). — 132. Reprezentacja (176). — 133. Rozwój rang przedstawicieli dyplomatycznych (177). — 134. Dzisiejsze ugrupowanie przedstawicieli dyplomatycznych (179). — 135. Posłowie papiescy a prawo kanoniczne (181). — 136. Wyznaczenie przedstawiciela dyplomatycznego (182). — 137. List uwierzytelniający i jego wręczenie (184). — 138. <i>Chargé d'affaires ad interim</i> (184). — 139. Zasady, na których opiera się stanowisko przedstawicieli dyplomatycznych (185). — 140. Poszczególne przywileje osobiste (187). — 141. Budynek przedstawicielstwa dyplomatycznego (193). — 142. Ciało dyplomatyczne (196). — 143. Koniec misji (197). — 144. Podróż dyplomaty przez trzecie państwo (200). — 145. Paszporty i wizy dyplomatyczne (201).	
Rozdział XX. Poczet przedstawiciela dyplomatycznego . . .	203—207
146. Skład pocztu (203). — 147. Stanowisko prawne członków pocztu (204).	
Rozdział XXI. Konsul i konsulat . . .	207—215
148. Pojęcie konsula i konsulatu (207). — 149. Skład konsulatu (208). — 150. Wyznaczenie konsula (209). — 151. <i>Exequatur</i> (209). — 152. Agent konsularny (210). — 153. Kompetencja konsula (210). — 154. Normy polskie o organizacji, kompetencji i działalności konsulatów (211). — 155. Zasady, na których opiera się stanowisko konsula (213). — 156. Stanowisko prawne urzędników konsulatu (215). — 157. Podróż konsula lub urzędnika konsularnego przez trzecie państwo (215).	

DZIAŁ IV

O stosunkach między podmiotami prawa narodów 216—536

Rozdział XXII. Porozumiewanie się organów różnych podmiotów prawa narodów	216—225
158. Formy porozumiewania się organów różnych podmiotów prawa narodów (216). — 159. Zagadnienie języka w stosun-	

kach międzynarodowych (218). — 160. Formy pism w stosunkach między organami różnych podmiotów prawa narodów (219). — 161. Pojęcie zjazdu międzynarodowego (221). — 162. Zjazdy międzynarodowe w historii i dziś (222). — 163. Znaczenie praktyczne zjazdów międzynarodowych (222). — 164. Zwołanie zjazdu międzynarodowego (224). — 165. Organizacja zjazdu międzynarodowego (224). — 166. Rezultaty zjazdu międzynarodowego (225).

Rozdział XXIII. Umowy prawa narodów 226—272

167. Pojęcie umowy prawa narodów (226). — 168. Podmioty umowy prawa narodów (230). — 169. Umowy międzynarodowe a inne umowy między organami różnych państw (230). — 170. Umowa międzynarodowa a państwa trzecie (231). — 171. Organa zawierające umowy międzynarodowe (232). — 172. Wymogi ważności umowy międzynarodowej (232). — 173. Forma umowy międzynarodowej (233). — 174. Układ traktatów i konwencji (234). — 175. Deklaracja, protokół, wymiana not (236). — 176. Protokół postępowania (237). — 177. Konkordat (238). — 178. Język umów prawa narodów (238). — 179. Kompetencja ratyfikacji umów prawa narodów (239). — 180. Procedura ratyfikacji umów prawa narodów (241). — 181. Nabycie mocy obowiązującej przez umowę prawa narodów (242). — 182. Rejestracja umów międzynarodowych w sekretarjacie Ligi Narodów (244). — 183. Treść umów międzynarodowych (246). — 184. Umowy międzynarodowe a suwerenność i jej wykonywanie (247). — 185. Szczególne umowne ograniczenia wykonywania suwerenności (248). — 186. Interpretacja umów prawa narodów (253). — 187. Podmioty przedsiębiorające interpretację umów prawa narodów (254). — 188. Zasady interpretacji umów prawa narodów (256). — 189. Konsekwencje zasady dobrej wiary przy interpretacji umów prawa narodów (257). — 190. Badanie woli stron na podstawie tekstu umowy (260). — 191. Badanie woli stron na podstawie okoliczności nie wynikających z tekstu umowy (265). — 192. Koniec mocy obowiązującej umowy prawa narodów i zgaśnięcie zobowiązania umownego (270).

Rozdział XXIV. Stosunki między podmiotami prawa narodów odnośnie do terytoriów podlegających ich suwerenności . 273—326

193. Terytorjum w prawie narodów (273). — 194. Terytorjum podlegające suwerenności państwa (275). — 195. Suwerenność łączna (276). — 196. Granice państwa (279). — 197. Wyznaczanie granic (279). — 198. Rzeki (281). — 199. Jeziora (283). — 200. Wnętrze ziemi (283). — 201. Atmosfera (284). — 202. Pas przybrzeżny (285). — 203. Szerokość pasa przybrzeżnego (289). — 204. Zatoki i odnogi morza (291). — 205. Cieśniny (292). — 206. Kanały morskie (293). — 207. Nabycie i utrata terytorjum przez podmiot prawa narodów (293). — 208. T. zw. zawłaszczenie (297). — 209. *Ius postliminii* (300). — 210. *Ius postliminii* a państwo polskie (301). — 211. T. zw. cesja teryto-

rjum (304). — 212. Zagadnienia sukcesyjne (307). — 213. Sądy polskie wobec zagadnień sukcesyjnych (310). — 214. Suwerenność a wykonywanie władzy na obszarze państwa (313). — 215. T. zw. służebności międzypaństwowe czyli międzynarodowe, albo służebności prawa narodów (313). — 216. Ograniczenia wykonywania suwerenności w pewnych kierunkach na obszarze państwa (316). — 217. Wykonywanie na obszarze, podlegającym suwerenności drugiego państwa, władzy w zakresie rzeczowym (318). — 218. Wykonywanie na obszarze, podlegającym suwerenności drugiego państwa, władzy w zakresie osobowym (319). — 219. Wykonywanie na obszarze, podlegającym suwerenności drugiego państwa, częściowej władzy w zakresie ogólnym (321). — 220. Wykonywanie pełnej władzy na części obszaru, podlegającego suwerenności drugiego państwa (323). — 221. Zastaw części obszaru państwa (323). — 222. Dzierżawa międzypaństwowa (323). — 223. Powierzenie okupacji (325).

Rozdział XXV. Stosunki między podmiotami prawa narodów odnośnie do terytoriów nie podlegających suwerenności żadnego podmiotu prawa narodów 327—353

224. Terytoria nie podlegające suwerenności żadnego podmiotu prawa narodów (327). — 225. Otwarte morze (328). — 226. Terytoria mandatowe (331). — 227. Charakter prawny mandatów (332). — 228. Typy mandatów (336). — 229. Komisja mandatowa Ligi Narodów (337). — 230. Rozdział mandatów (338). — 231. Mandaty typu A (339). — 232. Mandaty typu B (342). — 233. Mandaty typu C (343). — 234. Wolne Miasto Gdańsk (344). — 235. Stanowisko prawne Wolnego Miasta Gdańska (348).

Rozdział XXVI. Stosunki między podmiotami prawa narodów odnośnie do ludności 353—385

236. Ludność w prawie narodów (353). — 237. Nabycie i utrata przynależności państwowej a prawo narodów (354). — 238. *Ius sanguinis* a *ius soli* (356). — 239. *Status* a czynnik swobodnego wyboru w normach o nabyciu i utracie przynależności państwowej (356). — 240. Obywatelstwo kobiety, wychodzącej za cudzoziemca (358). — 241. Prawo opiekowania się własnymi obywatelami zagranicą (359). — 242. Obowiązek przyjmowania własnych obywateli (361). — 243. Dopuszczanie obcych na terytorjum państwa (361). — 244. Paszport i wiza paszportowa (364). — 245. Stosunek państwa do obcych, znajdujących się na jego terytorjum (365). — 246. Stosunek państwa do ludności a względy humanitarne (369). — 247. Zobowiązania traktatowe w przedmiocie stosunku państwa do jednostek lub grup (369). — 248. Dawniejsze szczególne zobowiązania traktatowe w przedmiocie stosunku państwa do jednostek lub grup (370). — 249. Postanowienia mniejszościowe po wojnie światowej (371). — 250. Wykonanie postanowień mniejszościowych (375). — 251. Charakter prawny zobowiązań

mniejszościowych (377). — 252. Zakres stosowania postanowień mniejszościowych (379). — 253. Zagadnienia ekstradycyjne w prawie narodów (381).

Rozdział XXVII. Współdziałanie międzynarodowe 385—391

254. Cele współdziałania międzynarodowego (385). — 255. Formy współdziałania międzynarodowego w prawie narodów (386). — 256. Charakter prawny współdziałania podmiotów prawa narodów (387). — 257. Związki międzynarodowe (387). — 258. Przywileje osób, będących organami związków międzynarodowych (389).

Rozdział XXVIII. Liga Narodów 391—424

259. Liga Narodów a Czternaście Punktów (391). — 260. Cele Ligi Narodów (392). — 261. Uwagi ogólne o pakcie Ligi Narodów (393). — 262. Członkowie Ligi Narodów (394). — 263. Ustanie charakteru członka Ligi Narodów (395). — 264. Organa Ligi Narodów (396). — 265. Zgromadzenie Ligi Narodów (396). — 266. Rada Ligi Narodów (399). — 267. Jednomyślność i większość w pakcie Ligi Narodów (404). — 268. Rozdział kompetencji Ligi Narodów między Zgromadzenie i Radę (410). — 269. Sekretarjat Ligi Narodów (411). — 270. Organizacje pomocnicze Ligi Narodów (414). — 271. Przywileje i immunitety dyplomatyczne, wynikające z paktu Ligi Narodów (415). — 272. Skarbowość Ligi Narodów (418). — 273. Sprawa zmian paktu Ligi Narodów (420). — 274. Charakter prawny Ligi Narodów i jej organów (422).

Rozdział XXIX. Odpowiedzialność podmiotów prawa narodów 424—437

275. Pojęcie odpowiedzialności podmiotu prawa narodów (424). — 276. Zakres odpowiedzialności podmiotu prawa narodów (425). — 277. Konsekwencje odpowiedzialności podmiotu prawa narodów (431). — 278. Zgaśnięcie odpowiedzialności przez upływ czasu (436).

Rozdział XXX. O sporach międzynarodowych 437—447

279. Istota sporu międzynarodowego (437). — 280. Spór międzynarodowy a walka między podmiotami prawa narodów (439). — 281. Ewolucja sposobów załatwiania sporów międzynarodowych (440). — 282. Zagadnienie klasyfikacji sporów międzynarodowych (442). — 283. Dzisiejsze sposoby załatwiania sporów międzynarodowych (445).

Rozdział XXXI. Rokowania dyplomatyczne jako sposób załatwiania sporów międzynarodowych 447—460

284. Rokowania dyplomatyczne w ścisłym znaczeniu (447). — 285. Komisje badawcze i pojednawcze (449). — 286. Komisje badawcze (450). — 287. Komisje pojednawcze (koncyljacyjne) (452). — 288. Dobre usługi (453). — 289. Dobre usługi w ścisłym znaczeniu (454). — 290. Pośrednictwo (454). — 291. Pośrednictwo w pakcie Ligi Narodów (455). — 292. Art. 19 paktu Ligi Narodów (457).

Rozdział XXXII. Sądownictwo międzynarodowe 460—503

293. Pojęcie sądownictwa międzynarodowego w obszernej-

szem znaczeniu (461). — 294. Moc obowiązująca orzeczenia sądowego międzynarodowego (461). — 295. Granice kompetencji sądu międzynarodowego (463). — 296. Granice rzeczy osądzonej (464). — 297. Orzeczenia interpretacyjne odnośnie do orzeczeń sądów międzynarodowych (468). — 298. Rewizja orzeczenia (469). — 299. Pojęcie rozjemstwa (469). — 300. Historia rozjemstwa (474). — 301. Postanowienia konwencji haskich o rozjemstwie (476). — 302. Pojęcie sądownictwa międzynarodowego w ścisłym znaczeniu (478). — 303. Kompetencja sądownictwa międzynarodowego w ścisłym znaczeniu (481). — 304. Historia organizacji Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej (482). — 305. Zasady organizacji Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej (483). — 306. Kompetencja Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej (490). — 307. Kompetencja ścisła sądownicza (490). — 308. Najważniejsze przepisy proceduralne (496). — 309. Opinie doradcze (500). — 310. Stanowienie norm proceduralnych i administracyjnych (502). — 311. Uchwały administracyjne (503). — 312. Orzecznictwo dyscyplinarne (503).	
Rozdział XXXIII. O presji w celu załatwienia sporu międzynarodowego	503—536
313. Presja w celu załatwienia sporu międzynarodowego (504). — 314. Legalne środki przymusowe bezpośrednie (505). — 315. Interwencja dyplomatyczna (507). — 316. Interwencja zbrojna (508). — 317. Interwencja Ligi Narodów wedle art. 11, 16 i 17 paktu (509). — 318. Interwencja Ligi Narodów wedle art. 10 paktu (510). — 319. Doktryna Monroe jako zasada nieinterwencji i interwencji (512). — 320. Środki przymusowe, będące pogwałceniem prawa narodów (513). — 321. Represalja (514). — 322. Nowoczesne pojęcie wojny (517). — 323. Ewolucja prawa narodów w przedmiocie wojny (518). — 324. Pakt Kellogg'a (520). — 325. Pakt Kellogg'a a normy dotyczące sposobów prowadzenia wojny (523). — 326. Zagadnienie stanowiska prawnego jednostek wobec walki zbrojnej podmiotów prawa narodów (526). — 327. Zagadnienia okupacji wojennej (529). — 328. Zagadnienia neutralności (530). — 329. Akcja zbrojna a stosunki pokojowe między podmiotami prawa narodów (533).	
CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA	537—631
DZIAŁ I	
Współdziałanie w zakresie gospodarczym	539—571
Rozdział XXXIV. Ułatwianie zdobywania dóbr przyrody	539—543
330. Rolnictwo (539). — 331. Rybołówstwo i połów wielorybów (540). — 332. Ochrona zwierząt, ptaków i roślin (541). — 333. Chłodnictwo (542). — 334. Rozwój siły wodnej (542).	
Rozdział XXXV. Komunikacja i tranzyt	543—567
335. Organizacja komunikacyj i tranzytu pod egidą Ligi Na-	

rodów (544). — 336. Ruch na drogach publicznych (545). — 337. Ruch samochodowy (545). — 338. Rzeki międzynarodowe w traktacie wersalskim (545). — 339. Żegluga na rzekach (546). — 340. Dunaj (548). — 341. Ren (550). — 342. Odra (551). — 343. Niemen (552). — 344. Łaba (552). — 345. Wisła (552). — 346. Kongo i Niger (554). — 347. Porty morskie (554). — 348. Żegluga morska (555). — 349. Cieśniny dardanel-ska i bosforska (556). — 350. Kanał Sueski (557). — 351. Kanał Panamski (557). — 352. Kanał Kiloński (558). — 353. Komu-nikacja pocztowa (559). — 354. Komunikacja telegraficz-na (560). — 355. Telegrafja bez drutu (561). — 356. Ko-leje (562). — 357. Lotnictwo (564). — 358. Ułatwianie tran-zytu (566). — 359. Tranzyt prądu elektrycznego (567).

Rozdział XXXVI. Obrót towarów, statystyka i bankowość	567—571
360. Ujednostajnienie wag i miar (567). — 361. Międzynaro-dowy obrót towarów (568). — 362. Sprawy celne (569). — 363. Statystyka gospodarcza (570). — 364. Międzynarodowe stosunki bankowe (570).	

DZIAŁ II

Współdziałanie w zakresie starań o rozwój dóbr duchowych	572—594
--	---------

Rozdział XXXVII. Praca umysłowa i prawo prywatne	572—577
365. Organizacja pracy umysłowej (572). — 366. Geodezja (574). — 367. Prawo prywatne (574). — 368. Ochrona własności przemysłowej (575). — 369. Ochrona własności literackiej i artystycznej (576). — 370. Prawo małżeńskie, opiekuńcze i procesowe (577).	

Rozdział XXXVIII. Ochrona pracy fizycznej	577—593
371. Dawniejsze konwencje ogólne o ochronie pracy (578). — 372. Międzynarodowa Organizacja Pracy (578). — 373. Zasady ustroju Międzynarodowej Organizacji Pracy (579). — 374. Kompetencja Międzynarodowej Organizacji Pracy (585). — 375. Konwencje wypracowane przez konferencję Międzynarodowej Organizacji Pracy (588).	

Rozdział XXXIX. Wystawy i wymiany	593—594
376. Wystawy (593). — 377. Wymiana wydawnictw rządowych i innych (594).	

DZIAŁ III

Współdziałanie w walce z chorobami oraz z kłęskami, wynikającymi z namiętności i przestępstw	595—603
--	---------

Rozdział XL. Ochrona zdrowia	595—597
378. Zwalczanie epidemij (595). — 379. Organizacja higieny Ligi Narodów (596). — 380. Opieka nad dzieckiem (597).	

Rozdział XLI. Walka z namiętnościami i przestępstwami . . .	598—603
381. Zwalczenie handlu żywym towarem (598). — 382. Zwalczenie pornografji (599). — 383. Zwalczenie niewolnictwa (599). — 384. Ograniczenia handlu alkoholem (600). — 385. Ograniczenia handlu makowcem i jego przetworami (601). — 386. Nadzór nad handlem bronią i amunicją (603).	

DZIAŁ IV

Normy traktatowe w przedmiocie akcji zbrojnej	604—631
Rozdział XLII. Normy traktatowe w przedmiocie akcji zbrojnej	604—609
387. Normy traktatowe w przedmiocie prowadzenia wojny a dzisiejsze prawo narodów (604). — 388. Konwencje dotyczące prawa wojny (606). — 389. Moc obowiązująca konwencyj dotyczących prawa wojny (607). — 390. Konwencje dotyczące prawa wojny a normy prawa pospolitego (607).	
Rozdział XLIII. Normy traktatowe w przedmiocie prawa wojny obowiązujące w każdej akcji zbrojnej	609—623
391. Skład sił zbrojnych podmiotu akcji zbrojnej (609). — 392. Broń zakazana (610). — 393. Zakazane sposoby walki (611). — 394. Bombardowanie i oblężenie (614). — 395. Służba wywiadowcza (615). — 396. Parlamentarze (616). — 397. Kapitulacje (616). — 398. Rozejm (616). — 399. Jeńcy wojenni (617). — 400. Normy umowne co do rannych i chorych (619). — 401. Postępowanie z rannymi i chorymi (619). — 402. Personel i zakłady sanitarne (620). — 403. Okręty szpitalne i samoloty sanitarne (621). — 404. Odznaka służby sanitarnej (622).	
Rozdział XLIV. Normy traktatowe w przedmiocie prawa wojny oparte na założeniach sprzecznych z dzisiejszem prawem akcji zbrojnej	623—631
405. Normy umowne dotyczące rozpoczęcia kroków wojennych (623). — 406. Normy umowne dotyczące okupacji wojennej (624). — 407. Normy umowne dotyczące walki ekonomicznej (627). — 408. Normy umowne dotyczące neutralności (630).	
Skorowidz	633—649
Sprostowania i uzupełnienia	650—651